

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER DIN ČUJ./DERES REF.
Marit Meløy Utsi, +47 78 48 42 03
marit.meloy.utsi@samediggi.no

MIN ČUJ./VÅR REF.
14/708 - 38
Almmut go válddát oktavuoda/
Oppgis ved henvendelse

BEAIVI/DATO
15.02.2016

Sámediggi
Ájovárgaiddnu 50
9730 Kárášjohka

telefuvdna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápningstider:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

Sametingets høringsuttalelse vedrørende forslag til endring av reindriftsloven § 60

Det vises til høringsbrev av 21.12.2015 vedrørende forslag til endring i reindriftsloven.

Forslaget går ut på et nytt femte ledd i reindriftslovens § 60, som lyder slik:

«Fylkesmannen skal, når særlige grunner foreligger, fastsette et øvre reintall per siidaandel. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om slik reintallsfastsettelse.

To eller flere siidaandeler kan, etter at Fylkesmannen har fattet vedtak i henhold til første ledd, gjennom enighet bestemme en annen reintallsfordeling for sine siidaandeler, så lenge de holder seg innenfor disse siidaandelenes fastsatte reintall.

Bakgrunnen for lovforslaget er en bekymring for nye reintallsøkninger etter gjennomført forholdsmessig reduksjon. Landbruks- og matdepartementet har fått signaler fra ulike hold om at en del reineiere øker eller vil øke sitt reintall for å komme bedre ut ved en eventuell ny reintallsreduksjon. For å forhindre dette vil departementet raskt gjennomføre en lovendring som gir myndighetene hjemmel til å fastsette høyeste reintall per siidaandel. En slik adgang skal bare kunne anvendes når særlige grunner foreligger og for en begrenset periode.

Det skal utformes en egen forskrift der det angis hva særlige grunner vil være. Med særlige grunner menes situasjoner der reintallet i siidaen etter endt forholdsmessig reduksjon øker med mer enn 5% over fastsatt reintall. Reintallet for den enkelte siidaandel vil da bli fastsatt til det nivået det var før økningen. Et slikt vedtak kan ikke fattes for mer enn fem år av gangen.

Det er blitt gjennomført konsultasjoner det siste året mellom Landbruks- og matdepartementet (IMD), Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Sametinget om endringer i reindriftsloven § 60 om reintall. Under disse konsultasjonene har man hatt en god prosess og dialog med departementet, men man har ikke oppnådd enighet.

Sametingets posisjon i konsultasjonene har vært at hovedfokus må være å utvikle stabile og langsiktige løsninger på reintallsproblematikken. I utgangspunktet er fordeling av reintall på siidaandelsnivå et indre anliggende for distriktene, og det vil kunne undergrave det indre selvstyret å gi myndighetene hjemmel til å fastsette reintall på siidaandelsnivå. Det må derfor først og fremst legges til rette for at distriktene selv får til gode prosesser for reintallsfordelingen. For å få til langsiktige løsninger på reintallsproblematikken, er det av avgjørende betydning at både reintallsfastsetting og reintallsfordeling er forankret i og har legitimitet i reindriftnæringa. Sametinget og NRL har derfor ikke ønsket at det gjennomføres lovendringer på nåværende tidspunkt.

Siden innføringen av reindrifftsloven av 2007, er det blitt gjennomført en prosess med utarbeidelse av bruksregler, herunder fastsettelse av øvre reintall for den enkelte sommersida. Et viktig element i 2007-loven var at reindrifftsneringen i større grad skal ha ansvar for ressursforvaltningen. Sametinget er kritisk til at den prosessen som er blitt gjennomført der reindrifftsneringen ikke i tilstrekkelig grad har vært med på beslutningsprosessene. Kritikken går i stor grad ut på at prosessen med fastsetting av reintall på sidaanivå ikke i tilstrekkelig grad har lagt distriktenes egne vurderinger til grunn.

LMD viser i høringsnotatet til at distriktene selv ikke lyktes med dette arbeidet slik at høyeste reintall for de fleste berørte sidaene er fastsatt av myndighetene. Sametinget mener det er heller slik at myndighetene ikke har maktet å få til en prosess med oppslutning og legitimitet i neringen. Det fører til at man forsterker problemene over tid. Den situasjonen man nå står i med bekymring om nye reintallsøkninger etter gjennomført forholdsmessig reduksjon viser dette klart.

Samene, som et folk, har rett til selvbestemmelse. Selvbestemmelsesretten er knyttet til artikkel 1 i FNs menneskerettighetskonvensjoner fra 1966 (SP og ØSK). Den er videre nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169 og FNs urfolkserklæring. Det vil i denne sammenheng si at reindrifften har en rett til å forvalte og utvikle sine naturressurser og sette sine egne prioriteringer for denne. Forslaget til lovendring representerer en stort inngripen i reindrifftens interne selvstyre og retten til selvbestemmelse.

Sametinget har ved gjentatte anledninger anført at det er svakheter i reindrifftsloven og at det må gjøres endringer i blant annet §60. Lovendringen som LMD nå foreslår er ingen langsiktig løsning for reintallsproblematikken, og det er derfor viktig at det igangsettes en mer omfattende prosess. Det er av avgjørende betydning at de folkerettslige forpliktelsene Norge har legges til grunn for denne prosessen. En slik gjennomgang må også bygge på grundige evalueringer av den prosessen som hittil er gjennomført. Både reintallsfastsettelsene på sidaanivå og konsekvensene av forholdsmessig reduksjon må evalueres.

Med bakgrunn i dette kan Sametinget ikke gi tilslutning til lovforslaget og forslag til forskrift.

Sametinget vil vise til at Norge i sluttokumentet fra FNs Verdenskonferanse for urfolk har forpliktet seg til å innhente samenes representative institusjoners frie og forhåndsinformerte samtykke for vedtakelse og gjennomføring av lover eller administrative tiltak som kan berøre samene. Dette forslaget er i aller høyeste grad et tiltak som berører samene. Verken Sametinget eller reindrifftsneringen ved Norske Reindrifftsamers Landsforbund har gitt samtykke til den foreslåtte lovendringen.

Framtidige prosesser for tilpasning av reintall

Sametinget mener at det er svært viktig at grunnlaget for en økologisk bærekraftig reindrift opprettholdes. Det er viktig at reintallet holdes på et stabilt bærekraftig nivå for både å sikre beitegrunnlaget og for å sikre produksjon og lønnsomhet for den enkelte. Samtidig må økologisk bærekraft også avspeiles i areal- og rovdyrpolitikken. Det er urimelig at reindrifftsutøvere stadig må redusere reintallet samtidig som arealpresset og rovviltpresset øker.

For at framtidige løsninger skal være forankret og ha legitimitet i reindrifftsneringen og det samiske samfunnet, er det av avgjørende betydning at bestemmelser og vedtak tar utgangspunkt i samiske sedvaner og rettsoppfatninger. Det er derfor viktig at framtidige prosesser og tiltak

utvikles i samråd med reindriftssamene og Sametinget.

Sametingets plenum behandler torsdag 3. mars 2016 sak 07/16 *Framtidige prosesser for tilpasning av reintall*. Sametinget forutsetter at Landbruks- og matdepartementet avventer Sametingets plenumsbehandling før man går videre i saken.

Dearvvuođaiguin/Med hilsen

John Osvald Grønmo
fágajod̥ihead̥ji/fagleder

Marit Meløy Utsi
ráđđeaddi/rådgiver